

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 553/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného JUDr. L. J., pre namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. a), b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 9 T 50/2011 z 28. júla 2011, uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 To 89/2011 z 25. októbra 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 4/2012 z 21. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2012 (po doplnení 14. augusta 2012) doručená sťažnosť P. D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. a), b) a c) dohovoru rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 T 50/2011 z 28. júla 2011, uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 89/2011 z 25. októbra 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 4/2012 z 21. marca 2012.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 T 50/2011 z 28. júla 2011 bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže, ktorého sa dopustil v priebehu rokov 2007 až 2010 takým spôsobom, že so zamaskovanou tvárou a napodobeninou strelnej zbrane prepadol viacero bánk v úmysle získať finančnú hotovosť, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody nepodmienečne v trvaní 14 rokov, ochranný dohľad, ochranné opatrenie (zhabanie zbrane) a povinnosť nahradiť škodu poškodeným stranám.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 1 To 89/2011 z 25. októbra 2011 zamietol.

Sťažovateľ dodal, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 4/2012 z 21. marca 2012 odmietol. Podľa jeho vyjadrenia mu predmetné uznesenie bolo doručené 21. mája 2012.

Sťažovateľ sa domnieva, že postupom v trestnom konaní, ako aj označenými rozhodnutiami všeobecných súdov bolo porušené jeho právo na obhajobu, pretože aj napriek tomu, že podľa jeho názoru boli uňho dané dôvody povinnej obhajoby, na čo v priebehu konania poukazoval, ani okresný súd, ani krajský súd a ani najvyšší súd na túto jeho námietku neprihliadli, hoci popretie práva na obhajobu je podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolacím dôvodom.

V tejto súvislosti sťažovateľ tvrdil, že už pri svojom zadržaní 31. augusta 2010 sa ku všetkým skutkom, za ktoré mu bolo neskôr vznesené obvinenie, priznal a dodal, že k spáchaniu skutkov ho viedla hráčska závislosť, ktorú nevie ovládať. Na základe toho malo byť orgánom činným v trestnom konaní jasné, že trpí duševnou chorobou, čo sa podľa jeho vyjadrenia napokon aj potvrdilo znaleckým dokazovaním. Táto okolnosť mala podľa názoru sťažovateľa viesť k záveru, že je tu dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku, pretože nie je schopný sa náležite sám obhajovať. Okrem toho sťažovateľ uviedol, že od začiatku konania bol uňho daný aj ďalší dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to vzhľadom na to, že sa priznal ku všetkým skutkom, z ktorých niektoré boli kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin lúpeže. Okrem toho sťažovateľ dodal, že dôvod povinnej obhajoby bol uňho daný aj preto, lebo uňho prichádzalo do úvahy uloženie trestu v zmysle asperačnej zásady. Sťažovateľ uviedol, že neskôr, a to z dôvodu jeho vzatia do väzby, mu bol ustanovený obhajca, ale že úkony, ktoré boli vykonané dosiaľ, znamenali porušenie jeho práva na obhajobu, a preto považuje celé trestné konanie za nezákonné a za také, ktoré nemôže byť podkladom rozhodnutia vo veci samej.

Okrem porušenia práva na obhajobu sťažovateľ namietal aj nesprávnu aplikáciu a interpretáciu § 122 ods. 10 Trestného zákona, ktorý definuje pokračovací trestný čin. Podľa jeho názoru nebol daný dôvod na záver, že časť skutkov, ktoré spáchal, sú samostatnými trestnými činmi, a zvyšok skutkov tvorí pokračovací trestný čin. Podľa neho všetky skutky, ktoré spáchal, tvorili úplnú jednotu, pretože boli spáchané jednou osobou, mali spoločný modus operandi, boli spáchané na miestach, ktoré spájala blízka vzdialenosť, spájalo ich časové hľadisko a taktiež ich spájala aj okolnosť, že boli spáchané v dôsledku

jeho závislosti od hazardných hier. V tejto súvislosti sťažovateľ dodal, že všetky tieto skutočnosti vylučovali možnosť aplikácie § 41 ods. 2 Trestného zákona, a teda aplikáciu asperačnej zásady. Tým podľa názoru sťažovateľa došlo k „*popretiu práva na súdnu ochranu v dôsledku svojoľnej aplikácie jednoduchého práva*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Základné právo ods. P. D. podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa článku 6 ods. 1, ods. 3 písm. a), b), c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Okresného súdu v Dolnom Kubíne sp. zn. 9 T/50/2011-2009 zo dňa 28. 7. 2011, Uznesením Krajského súdu Žilina sp. zn. 1 To/89/2011-2057 zo dňa 25. 10. 2011 a Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 4/2012 zo dňa 21. 3. 2012, porušené bolo.

2. Zrušuje sa Rozsudok Okresného súdu v Dolnom Kubíne sp. zn. 9 T/50/2011-2009 zo dňa 28. 7. 2011, Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 1 To/89/2011-2057 zo dňa 25. 10. 2011 a Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 4/2012 zo dňa 21. 3. 2012, a vec sa vracia Okresnému súdu v Dolnom Kubíne, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Ods. P. D. sa prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody, nariadenom na základe Rozsudku Okresného súdu v Dolnom Kubíne sp. zn. 9 T/50/2011-2009 zo dňa 28. 7. 2011 a Uznesenia Krajského súdu Žilina sp. zn. 1 To/89/2011-2057 zo dňa 25.10. 2011, na slobodu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K námietkam sťažovateľa o porušení jeho práv rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 T 50/2011 z 28. júla 2011

Pokiaľ ide o časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa ústavy a dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 T 50/2011 z 28. júla 2011, pri jej prerokovaní sa ústavný súd riadil princípom subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Z uvedeného vyplýva, že na preskúmanie prvostupňového rozhodnutia a postupu bol v prvom rade povolaný krajský (odvolací) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmať rozhodnutie súdu prvého stupňa v danej veci. Odvolávajúci sa na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09).

K námietkam sťažovateľa o porušení jeho práv uznesením krajského súdu sp. zn. 1 To 89/2011 z 25. októbra 2011

Riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti judikatúra ústavného súdu reflektujúca na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (pozri rozsudok z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53, 54) v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť či pre nesplnenie dovolacích dôvodov zároveň garantuje zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu (podobne III. ÚS 114/2010).

V danom prípade bolo uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 To 89/2011 z 25. októbra 2011 napadnuté dovolaním sťažovateľa, avšak toto dovolanie bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 4/2012 z 21. marca 2012 odmietnuté v súlade s § 382 písm. c) Trestného poriadku pre nesplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 16. mája 2012 a jeho právnomu zástupcovi 17. mája 2012.

Ústavný súd preto v zmysle uvedeného pristúpil aj k preskúmaniu námietok sťažovateľa uplatnených vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu.

Svoje námietky sťažovateľ predostrel v dvoch rovinách. V rámci tej prvej tvrdil, že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, pretože už od samotného začiatku trestného

stíhania existoval uňho dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (obvinený musí mať obhajcu aj v prípravnom konaní, ak ide o konanie o obzvlášť závažnom zločine) a taktiež aj dôvod podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku, pretože vzhľadom na jeho duševnú poruchu (patologické hráčstvo) tu existovali pochybnosti o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať. V rámci druhej roviny svojich námietok sťažovateľ tvrdil, že došlo k porušeniu zásad spravodlivého procesu z dôvodu nesprávnej aplikácie a interpretácie § 122 ods. 10 Trestného zákona.

K namietanému porušeniu práva na obhajobu ústavný súd uvádza, že aj napriek skutočnosti, že sťažovateľ predmetnú námietku explicitne nenastolil ani v rámci prvostupňového konania, ani v rámci odvolacích dôvodov, krajský súd v súlade s § 317 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal aj správnosť postupu, ktorý predchádzal meritórnemu rozhodnutiu okresného súdu. Na základe toho krajský súd v namietanom uznesení vyslovil, že okresný súd rešpektoval základné zásady trestného konania vrátane sťažovateľovho práva na obhajobu.

Ústavný súd konštatuje, že keďže sťažovateľ ani na hlavnom pojednávaní, ktoré sa na okresnom súde uskutočnilo 28. júla 2011, ani v odvolaní proti rozsudku okresného súdu neargumentoval porušením práva na obhajobu, krajský súd nebol povinný bližšie špecifikovať dôvody, na základe ktorých usúdil, že v rámci konania bola dodržaná jedna zo základných zásad trestného konania, a teda zásada práva na obhajobu. Z uvedeného dôvodu sa preto stručná konštatácia krajského súdu o naplnení sťažovateľovho práva na obhajobu javí ako akceptovateľná, dostatočná a zodpovedajúca skutočnosti.

V tejto súvislosti ústavný súd z vyšetrovacieho spisu, ktorý je súčasťou spisu okresného súdu sp. zn. 9 T 50/2011, zistil, že sťažovateľovi bolo 31. augusta 2010 vznesené obvinenie za šesť skutkov kvalifikovaných ako trestný čin lúpeže. Toho istého dňa, ako aj 1. septembra 2010 bol sťažovateľ vypočutý k svojej osobe aj k veci bez prítomnosti obhajcu. V tomto okamihu konanie sťažovateľa nebolo kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin (k tomu došlo až 13. septembra 2010). To znamená, že postup orgánu činného v trestnom konaní, ktorý v danej chvíli neaplikoval § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku,

je potrebné označiť ako súladný so zákonom. Ako taký je potrebné označiť aj postup orgánu činného v trestnom konaní, ktorý pri výsluchu sťažovateľa 31. augusta 2010 a 1. septembra 2010 neaplikoval § 37 ods. 2 Trestného poriadku, keďže uňho nezistil okolnosti, ktoré by spochybnili jeho spôsobilosť náležite sa obhajovať. Až vykonaním ďalších dôkazov bolo zistené, že sťažovateľ páchal trestnú činnosť s cieľom získať finančné prostriedky na hazardné hry. Na základe toho došlo k vyšetreniu duševného stavu sťažovateľa a zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že duševná porucha (patologické hráčstvo), ktorá bola u sťažovateľa zistená, nemala vplyv na jeho schopnosť chápať zmysel trestného konania. Dôvod povinnej obhajoby bol v danom prípade založený až vzatím sťažovateľa do väzby [§ 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku], k čomu došlo na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Tp 19/2010 z 2. septembra 2010. Toho istého dňa bol sťažovateľovi ustanovený obhajca. Ďalšie dôvody, ktoré pristúpili vo forme duševnej poruchy, boli hodnoverne verifikované až znaleckým posudkom, v tom čase už mal sťažovateľ obhajcu.

K uvedenému ústavný súd navyše poznamenáva, že ku všetkým skutkom bol sťažovateľ opätovne vypočutý v prítomnosti svojho obhajcu, a to ešte v rámci prípravného konania. Túto skutočnosť verifikujú zápisnice o pokračovaní vo výsluchu obvineného z 22. septembra 2010, 10. novembra 2010 a 14. januára 2011.

Tieto zistenia podľa názoru ústavného súdu svedčia jednoznačne pre záver o tom, že v rámci predmetného trestného konania bolo plne realizované právo sťažovateľa na obhajobu.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa o porušení jeho ďalších práv uznesením krajského súdu sp. zn. 1 To 89/2011 z 25. októbra 2011, ku ktorému malo podľa tvrdenia sťažovateľa dôjsť na základe nesprávnej aplikácie a interpretácie § 122 ods. 10 Trestného zákona, tieto ústavný súd už na predbežnom prerokovaní vyhodnotil ako neopodstatnené.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia veľmi podrobne vysvetlil, ktoré skutočnosti boli rozhodujúce pre jeho záver o správnosti rozsudku okresného súdu.

Vo vzťahu k výroku o vine sa krajský súd zaoberal právnou kvalifikáciou skutkov, z ktorých prvé dva boli kvalifikované ako samostatné trestné činy lúpeže a zvyšné štyri ako pokračovací obzvlášť závažný zločin lúpeže. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na absenciu objektívnej súvislosti v čase medzi uvedenými skutkami. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu vychádzajúcim z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, pokiaľ ide o kritéria, ktoré musia byť splnené na to, aby bol skutok kvalifikovaný ako pokračovací trestný čin v zmysle § 122 ods. 10 Trestného zákona. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nebola v danom prípade splnená požiadavka blízkej časovej súvislosti medzi všetkými skutkami, keďže medzi prvým a druhým skutkom uplynula doba v trvaní približne 16 mesiacov a medzi druhým a tretím skutkom uplynula doba v trvaní približne 11 mesiacov. Táto časová súvislosť bola podľa názoru súdu prvého stupňa a súdu druhého stupňa zachovaná len vo vzťahu k posledným štyrom skutkom, ktoré boli spáchané vo februári, máji, júli a auguste 2010. Vo vzťahu k výroku o treste krajský súd konštatoval správnosť postupu okresného súdu pri použití asperačnej zásady a uložení trestu pri dolnej hranici zvýšenej trestnej sadzby, ktorá podľa jeho názoru splní účel trestu z hľadiska jeho individuálnej aj generálnej prevencie. Krajský súd súčasne vysvetlil, z akého dôvodu nebolo možné aplikovať § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu, pričom v tejto súvislosti poukázal na to, že neboli zistené také pomery sťažovateľa, ktoré by svedčali pre záver o tom, že uloženie tohto trestu by sťažovateľ oproti iným odsúdeným znášal citelnejšie.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, sa ústavný súd nedomnieva, že by z tohto rozhodnutia vyplývala jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutkové a právne závery krajského súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s obsahom označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti posúdil ako zjavne neopodstatnenú a z tohto dôvodu ju odmietol.

**K námietkam sťažovateľa o porušení jeho práv uznesením najvyššieho súdu
sp. zn. 1 Tdo 4/2012 z 21. marca 2012**

Ústavný súd zistil, že dovolanie, ktoré sťažovateľ podal okresnému súdu 1. decembra 2011, smerovalo proti rozsudku okresného súdu a uzneseniu krajského súdu. Sťažovateľ v ňom predstrel dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. Vo vzťahu k porušeniu práva na obhajobu poukázal na predsúdne konanie, keď mu údajne ako podozrivému nebolo umožnené zvoliť si obhajcu, a zároveň dodal, že po vznesení obvinenia bol vypočúvaný bez prítomnosti obhajcu, hoci podľa jeho názoru orgány činné v trestnom konaní museli mať aj v tomto okamihu trestného konania vedomosť o tom, že ide o prípad povinnej obhajoby [§ 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a § 37 ods. 2 Trestného poriadku]. Pokiaľ ide o dovolací dôvod, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, k tomu sťažovateľ opakovane uviedol, že jeho skutky mali byť správne kvalifikované ako pokračovací trestný čin lúpeže, čo by sa podľa jeho názoru premietlo aj v rovine ukladania trestu.

O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd označeným uznesením tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (nesplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku) odmietol.

V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd konštatoval:

„Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, najvyšší súd len dodáva, že v dovolaní vytýkané pochybenie nebolo uplatnené v rámci riadneho opravného prostriedku, teda v odvolaní, a obhajoba ju nenamietala ani v konaní pred odvolacím súdom. Ako vyplýva z ustanovenia § 374 ods. 3 Tr. por., v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Najvyšší súd pripomína aj obmedzenie dovolacích dôvodov ustálených zákonodarcom v ustanovení § 371 ods. 4 Tr. por., podľa ktorého, dôvody podľa ods. 1

písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Je evidentné, že v tomto ustanovení je upravené obmedzenie práva obvineného, ale i generálneho prokurátora podať dovolanie v prípade, ak okolnosť, ktorú uvádzajú v dovolaní im bola známa už v pôvodnom konaní a nenamietali ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Neuniklo však pozornosti dovolacieho súdu konštatovanie odvolacieho krajského súdu v odôvodnení uznesenia na str. 5 a 6, kde krajský súd na podklade odvolania preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom mal na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na všetky prípadné chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., pričom zistil, že okresný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal základné zásady trestného konania uvedené v § 2 Tr. por., najmä však zásady zákonného procesu - § 2 ods. 7, práva na obhajobu - § 2 ods. 9, voľného hodnotenia dôkazov - § 2 ods. 12 a rovnosti strán (kontradiktórnosti) - § 2 ods. 14 Tr. por. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvého stupňa dospel k vyhláseniu rozsudku po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými procesnými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa plne stotožňuje so závermi a písomne vypracovanými dôvodmi nielen krajského, ale i okresného súdu. Dovolacími dôvodmi a síce použitím asperačnej zásady sa veľmi podrobne zaoberal nielen okresný ale i krajský súd a to v súhrne zo všetkých pohľadov, aj s použitím príslušnej platnej judikatúry a ustálenej súdnej praxe. Argumentácii a dôvodom oboch rozhodnutí niet čo vytknúť. Odôvodnenia oboch rozhodnutí sú jasné, zrozumiteľné, súdy v nich uviedli, okrem iného veľmi podrobne, akými úvahami sa spravovali, keď posudzovali dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona nielen v otázke viny, ale aj trestu. Pokiaľ ide o právne úvahy súvisiace s výrokom o treste, tak okresný ako i krajský súd mal na zreteli zásady ukladania trestu (§ 34 Tr. zák.) a v písomnom odôvodnení rozsudku a uznesenia sa konkrétne vyrovnali najmä s kritériami uvedenými v § 34 ods. 4 Tr. zák.“

Právo na súdnu ochranu sa v trestnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých trestnoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádia konania pred trestným súdom vrátane konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 368 a nasl. Trestného poriadku (druhý diel ôsmej hlavy tretej časti).

Podľa názoru ústavného súdu dovolací súd vychádzal z právnej úpravy konania o dovolaní, ktorá zahŕňa aj predpoklady stanovujúce nemožnosť použitia či uplatnenia dovolacích dôvodov. Najvyšší súd v tomto smere prihliadol aj na spôsob, akým si sťažovateľ svoje záujmy a práva chránil v predchádzajúcich štádiách tohto konania.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorý sťažovateľ spojil so svojimi výhradami týkajúcimi sa právnej kvalifikácie svojho konania, ktorá sa prejavila aj pri ukladaní trestu, najvyšší súd sa odvolal na právne závery okresného súdu a krajského súdu a dodal, že týmto súdom, vzhľadom na odôvodnenosť ich rozhodnutí, nie je možné v tomto smere nič vytknúť. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd na túto námietku sťažovateľa poskytol síce stručnú odpoveď, ale je nepochybné, že sa ňou zaoberal a neuspokojil sa len s formálnym potvrdením právnych záverov súdov nižších stupňov, o čom svedčí aj ním prezentovaná úvaha. Podľa názoru ústavného súdu sa v tomto smere od najvyššieho súdu nevyžadovala špecifická reakcia na sťažovateľom nastolený problém, a to z dôvodu, že právne závery krajského súdu, ktoré vychádzali z rozhodnutia okresného súdu, je potrebné z tohto pohľadu hodnotiť ako dostatočné a odôvodnené.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadné porušenie práva na obhajobu) sťažovateľ namietal štádium konania pred vznesením obvinenia, ako aj ďalšie pokračovanie prípravného konania.

Ústavný súd konštatuje, že otázkou, od ktorého okamihu musí mať obvinený obhajcu, sa zaoberal aj ESLP vo veci Salduz proti Turecku (rozsudok z 27. novembra 2008, č. 36391/02, § 54), v ktorej zdôraznil, že správanie obvineného v počiatočnom štádiu

trestného konania môže zásadným spôsobom ovplyvniť spravodlivosť ďalšieho procesu, pretože dôkazy, ktoré sa v tejto fáze konania zaobstarajú, určujú rámec, v ktorom bude trestný čin, ktorý je obvinenému kladený za vinu, prerokovávaný v konaní pred súdom.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa však touto otázkou vecne nezaoberal, pretože s poukazom na príslušné ustanovenia Trestného poriadku (§ 371 ods. 4 a § 374 ods. 3) prijal záver o tom, že uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu nie je možné práve z dôvodu pasivity sťažovateľa, ktorý vytýkané vady konania mal namietať najneskôr v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku, čo sťažovateľ podľa zistení najvyššieho súdu neučinil. K uvedenému ústavný súd dodáva, že porušenie práva na obhajobu sťažovateľ nenamietal ani na hlavnom pojednávaní, ani v rámci odvolacieho konania. Dokonca na hlavnom pojednávaní 28. júla 2011 sťažovateľ na priame otázky predsedu senátu, pokiaľ ide o právo na obhajobu, neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by mohli svedčať pre záver o tom, že by mohlo dôjsť k jeho porušeniu. Aj pokiaľ ide o výsluch sťažovateľa v procesnom postavení zadržaného – podozrivého z 31. augusta 2010, zo zápisnice, ktorá je súčasťou spisu okresného súdu (I. zväzok vyšetrovacieho spisu, č. I. 61), vyplýva, že pred výsluchom bol sťažovateľ poučený o svojom práve na obhajobu a uviedol, že obhajcu si zatiaľ nevolí.

Právny názor najvyššieho súdu vyslovený v namietanom rozhodnutí sa s prihliadnutím na citované zákonné ustanovenia javí ako logický a legitímny. Najvyšší súd vo výroku svojho rozhodnutia odmietol dovolanie sťažovateľa pre nesplnenie dovolacích dôvodov a zároveň v jeho odôvodnení poskytol jasný obraz o dôvodoch, ktoré ho k prijatému záveru viedli. Okrem toho najvyšší súd konštatoval, že jeho pozornosti neuniklo, že krajský súd ex officio skúmal dodržanie základných zásad trestného konania (a tým aj dodržanie práva na obhajobu), a vo všeobecnosti uviedol, že v tomto smere nezistil žiadne procesné pochybenia.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšším súdom prezentované zistenia sa opierajú o relevantnú právnu úpravu a sú dostatočne odôvodnené. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky)

použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03, I. ÚS 130/06, I. ÚS 371/06). Podľa názoru ústavného súdu tak tomu bolo aj v namietanom prípade, keď najvyšší súd s poukazom na ustanovenia Trestného poriadku sa dovolaním vecne nezaoberal, ale podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku ho odmietol pre nesplnenie dovolacích dôvodov.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami a návrhmi, ktoré v nej sťažovateľ uplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2012